

П.Я. Хомин, д-р екон. наук, проф. (ТНТУ ім. Івана Пулюя, Тернопіль)

ПАРАДОКСИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

Поза безсумнівну компетентність фахівців фінансово-економічної сфери, подив викликає те, що в теорії бухгалтерського обліку донині уживається еkleктика амортизації й зносу основних засобів. Адже будь-який таксист, прочитавши статтю 4 П(С)БО 7 «Основні засоби», скаже, що це абсурд. Оскільки такого чарівного способу перенесення вартості зі старої «Волги» на «Мерседес» наразі не придумано. Й сам Маркс писав, що це перенесення нібито відбувається за спиною дійсної праці. Енгельс, до якого він неодноразово звертався за допомогою, плануючи викласти в «Капіталі» таке перенесення на «образчике староритальнянської бухгалтерії», відмовчувався.

Врешті терпець увірвався й Маркс написав своєму другові: «Ти як фабрикант, повинен знати, що ви робите з грошми, які надходять для заміщення основного капіталу до того часу, коли його необхідно замінити *in natura*. І ти повинен, не дивлячись на геморої, відповісти мені на це питання (без теорії, суто практично)» [1, с. 270].

Проте Енгельс не зміг дати якоїсь переконливої відповіді, тож донині всі фахівці фінансово-економічної сфери, наче Іполіт Іполітович з оповідання А. П. Чехова, який мимрив: «Волга впадає в Каспійське море. Коні їдять овес і сіно», заворожено повторюють перед студентами, що амортизація є перенесенням вартості зужитих засобів виробництва на новостворений продукт.

Не звертаючи уваги на те, що попри наявність трьох рахунків, у яких фігурує дефініція «амортизація», немає жодного для її обліку. Позаяк за новим планом рахунків, «ознаменованний начало мощного американо-английского влияния на нашу учетную мысль и практику ... существенно новыми ... стали следующие моменты: 2) ликвидация дублирования (износа и амортизации) – сохраняется только амортизация, называемая износом» [3, с. 317], в нашій практиці треба читати задом наперед.

Це хіба в Білорусі зрозуміли, що контролювати треба саме її – як джерело простого відтворення основних засобів, отож принаймні в статзбірниках тут фігурує не знос, а «накопленная амортизация». У нас же насмілилися таку дефініцію застосувати лише стосовно нематеріальних активів – див статтю 1002 Балансу (Звіту про фінансовий

стан) ф. № 1. При цьому навіть зуміли позабалансовий рахунок 09 «Амортизаційні відрахування» перетворити в активний, вкінці заплутавши теорію бухгалтерського обліку не тільки щодо класифікації рахунків на активні й пасивні, але й стосовно його парадигми взагалі. Бо відображення нарахування амортизації основних засобів в кореспонденції рахунків дебет 83, кредит 13 за діграфічною парадигмою дисонує з уніграфізмом рахунку 09 «Амортизаційні відрахування».

Навряд чи підтвердженням професійної компетентності вітчизняних фахівців фінансово-економічної сфери може слугувати вперте дублювання навіть у ХХІ ст. планової й фактичної собівартості продукції, введене під партійно-адміністративним тиском раннього соціалізму, хоч за словами О. Рудановського «себестоимость есть величина лишь вероятная» [2, с. 500]. Недарма в західній методології, замість такої «дорогостоящей и всем мешающей игрушки» [2, с. 504] вже давно практикуються куди менш громіздкі способи контролю за витратам виробництва.

Зрештою, об'єднання на рахунку 13 зносу й амортизації основних засобів може засвідчувати хіба дрімуче невігластво авторів такого найменування, яке суперечить звичайнісінькій логіці. Позаяк знос основних засобів – *moro*, амортизація ж – *a moro!* Коли при цьому застосувати ази алгебри: як стверджував К. Арнольд (1775-1845), «бухгалтерия произошла от алгебраических уравнений и имеет великое сходство с алгеброй» [2, с. 237], то внаслідок кореспонденції рахунків дебет 83, кредит 13 у Балансі (Звіті про фінансовий стан) ф. № 1 за статтею 1012 «Знос» мав би фігурувати нуль.

До речі, бухгалтери, як *homo lepus*, покійрно, з місяця в місяць, виконують скрупульозне нарахування зносу основних засобів, навіть не задумуючись над сакраментальним запитанням, навіщо він визначається, не беручи до уваги: «Абсурдність тверджень, що залишкову вартість можна визначити як різницю між сальдо рахунків Основних засобів і Зносу основних засобів, адже амортизація, безумовно, чисто фінансовий, і ні в якому разі не матеріальний процес» [2, с. 496]. Отже, стосовно компетентності фахівців вітчизняної фінансово-економічної сфери заспокоюватися, як видається, наразі зарані, тому конференція є актуальною.

Інформаційні джерела:

1. Маркс К. Соч., Т. 30. – М.: Политиздат, 1963.
2. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней /Я. В. Соколов. – М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. – 638 с.

3. Соколов Я. В. Основы теории бухгалтерского учета / Я. В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 496 с.

УДК 378

Я.Ю. Цимбаленко, канд. наук з держ. упр., доц.

(НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського, Київ)

Л.В. Танська *(Університет «Україна», Київ)*

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЕКОНОМІСТІВ

Реалізація моделі формування професійних компетенцій фахівця економічного профілю йде на різних по виду та форми проведення, цілям і передбачуваним результатам аудиторних заняттях. Створюються передумови технології формування професійних компетенцій майбутнього економіста в процесі вивчення економічної дисципліни.

Розглянемо детально різні напрями професійних компетенцій.

Комунікативна компетенція – здатність фахівця до ділового конструктивного спілкування. Включає в себе: здатність грамотно усно і письмово викласти свою точку зору; вміння брати участь в дискусії, відстоювати свою точку зору; володіння іноземними мовами; вміння представляти наукові та дослідницькі матеріали; знання основ ділового спілкування; готовність працювати з програмними засобами загального і спеціального призначення.

Морально-соціальна компетенція визначає відповідальність фахівця перед суспільством за свої розробки, проекти, конструкції. Включає в себе: знання про права та обов'язки фахівця в області професійного самовизначення; вміння аналізувати ситуацію в суспільстві; здатність діяти відповідно до особистої та громадської вигодою; повагу будь індивідуальності; облік вимоги безпеки і охорони праці.

Організаторська – вміння виявляти свої організаторські здібності. Включає в себе: навички роботи в команді; вміння виявляти себе в якості керівника і виконавця проектів; демонструвати навички самостійної роботи; мати практичні навички в області організації науково-дослідних і виробничих робіт (відповідно до профілювання); здатність планувати і організовувати відповідні заходи.

Креативна – здатність до творчості. Включає в себе: о готовність до творчого осмислення і застосування знань, навичок у професійній